

Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački
Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju
ponedjeljka XXVI. tjedna kroz godinu
prigodom početka XVII. akademske godine (2026./2027.)
na Hrvatskome katoličkom sveučilištu

Manja bazilika i župna crkva sv. Antuna Padovanskoga, Zagreb-Sveti Duh
Ponedjeljak 28. rujna 2026. u 10 sati

Braćo i sestre u milosti Isusa Krista, Vrela novoga života; u Božjemu Duhu, Snazi novih početaka; u ljubavi nebeskoga Oca, Susretišta svih naših putova,

drago mi je što u zajedništvu s rektorom profesorom Željkom Tanjićem i s ostalom braćom u svećeništvu, mogu predvoditi ovo slavlje, i biti dionik otajstvenoga dara s vama, draga sveučilišna vjernička obitelji: s vama cijenjena gospođa prorektorice i gospodo prorektori, s vama, čelnici sveučilišnih sastavnica; s vama, djelatnici našega Sveučilišta, i osobito s vama, dragi studenti i studentice, među kojima je naša osjetljivost usmjerena posebice prema upisanima u prvu godinu studija, odnosno prema onima koji su po prvi put svoj život povezali s našim Sveučilištem.

Svima donosim i u ovo slavlje unosim molitveno dioništvo Velikoga kancelara, našega zagrebačkog nadbiskupa Dražena, čiji sam izaslanik i koji se pridružuje našoj molitvi na početku XVII. akademske godine Hrvatskoga katoličkog sveučilišta.

Djetinjim srcem punim pouzdanja kakvim progovara psalmist, i mi – kajuci se za svoje grijeha, moleći oprostjenje i predajući Gospodinu godinu u koju zakoračujemo sa svojim nakanama – svjesni svoje malenosti ponizno govorimo: „Zazivam te, Bože, ti ćeš me uslišiti: prikloni mi uho i čuj riječi moje.“ Zato naše početne riječi izgovorene srcem i usnama glase: „Ispovijedam se...”

Homilija

Liturgijska čitanja:
Job 1, 6-22; Ps 17, 1-3.6-7; Lk 9, 46-50

1. Dok se za ovakva prigodna slavlja redovito izabiru posebna čitanja koja govore o mudrosti, o povezanosti Božje providnosti i ljudskih spoznaja, što je sasvim razumljivo s obzirom na posebnost trenutka i dana, meni se sviđa prepustiti se redovitosti rasporeda liturgijskih čitanja.

Ipak, kada sam vidio da je današnje redovito čitanje iz Knjige o Jobu, zastao sam i osjetio blago pitanje ne bili bilo bolje uzeti nešto iz prigodnih slavlja.

Ne pamtim da sam neki početak školske ili akademske godine, bilo kao đak, student, profesor ili svećenik, živio u odjeku 'jobovskih izazova'. No, upravo je to prevladalo i postalo odlučujuće privlačnim da bih s vama podijelio susret s Radosnom viješću na novome akademskom početku.

Zapravo, možda i nije ništa prikladnije za novi zamah studiranja od pitanja i odgovora koje nam Bog daruje po upravo naviještenim čitanjima. Naime, ako sve 'usmjerimo i svedemo na jedno', kako to izražava sam naziv za sveučilište – *uni-versitas* – nije li upravo u svako traženje, učenje i poučavanje, u svaki odgojni i obrazovni napor, u svaku radost i strepnju znanstvenih otkrivanja i primjene utkano pitanje o dobru i zlu, o njihovu podrijetlu i smislu?

Provjerimo i danas: Nije li u svakome studiju, u svakome polju spoznaje, u svakome sveučilišnom predmetu – istaknut ili podrazumijevan, nerijetko namjerno prešućen – konačni cilj, upravo onaj koji pita o otajstvu života u njegovu nepreglednom protegu u kojemu osobito izaziva, zbunjuje, sputava pitanje trpljenja?

Teško je danas reći da si studijski programi, naznake „o vizijama i misijama“ na prvo mjesto stavljaju pitanje kako čovjeku darovati više radosti i kako olakšati trpljenja. U vama dobro poznatoj višeslojnosti administrativnih obrazaca nije lako pronaći izravne zapise o konačnome smislu.

I dok se čini da je u žarištu zanimanja koja danas izbijaju na površinu traženje načina kako nekoga pokoriti i nad nekim vladati; kako pobijediti u raznim gospodarskim i političkim nadmetanjima i sukobima; kako iskoristiti znanje za neki pojedinačni ili skupni probitak, mi kao kršćani jezgru smisla svakoga stjecanja znanja nalazimo u nastojanjima da i mi i naši bližnji budu radosniji, otvorena pogleda prema Božjemu djelu stvaranja te da zajedno živimo puninu onkraj prolaznosti.

Na tome tragu ne možemo preskočiti, istrgnuti iz Biblije, izuzeti iz Božje riječi Joba, Knjigu o njemu, koja, čini se, proturječi tim tvrdnjama.

2. Braćo i sestre, kada smo duboko zahvaćeni teškoćama i patnjom, osim otajstva Kristove muke, prva svetopisamska knjiga koja nam dođe u pamet jest *Knjiga o Jobu*. Njegova je patnja ušla duboko u kulturu koja nadilazi granice misli i duhovnosti oslonjenih na biblijsku objavu.

Job je u nekoliko dana doživio niz iznimno bolnih udaraca, o kojima nije imao vremena ni razmisliti: ukradena stoka, ubijeni sluge, stradala djeca. Usred tih dramatičnih trenutaka, Job izgovara rečenicu neobične snage: „Gospodin dao, Gospodin oduzeo! Blagoslovljeno ime Gospodnje!“

Tu je rečenicu bilo i jest moguće čuti s usana ljudi, pa čak i onih koji kažu da nisu vjernici, kao pouzdanje, kao zadnji – površan ili dubok – oblik utjehe. Ili pak kao pomirenost svodiva na riječi: *Tako je. Što se tu može.*

Ta se rečenica, dakle, može prihvatiti u njezinoj odvojenosti od cjeline ili, što je nama puno primjerenije, čuti što ona uistinu govori, usidrena u posebnost ljudskoga iskustva i književnoga roda.

Govori li ona uistinu o Bogu koji nam prvo daje, a zatim oduzima: i posao i bližnje i zdravlje, pritom koristeći protiv nas i svoga i našega neprijatelja Sotonu da bi nas poučio, učinio poniznima pa ponekad čak i kaznio? I sve bi to napravio za naše dobro. Jesmo li baš sigurni da je to sadržaj i smisao?

Zašto olako dati povjerenje riječima čovjeka prepunoga boli umjesto da vjerujemo Božjim riječima i djelima?

3. Čitajući Knjigu o Jobu lako nastaje slika o krajnje nepredvidivome Bogu koji nam danas daje, a sutra bi nam mogao uzeti što nam je dao. Ipak, dobro znamo da za upoznavanje Gospodina, njegove volje i njegova srca, kada patimo, ali ne samo tada, nužno trebamo gledati Isusa, Boga koji je postao čovjekom. On je „odsaj Slave i otisak njegova Bića“ (*Heb 1, 3*), on je utjelovljenje nevidljivoga Boga (*usp. Kol 1, 15*). Isus kaže Filipu: „Tko je vidio mene, vidio je Oca.“ (*Iv 14, 9*).

Slika Boga kakva proizlazi iz navedenih Jobovih riječi itekako je varljiva jer preplavljuje idejom da je zapravo Bog, ako ne izvorište, onda barem suodgovoran za naše patnje. S druge strane, gledajući Isusa vidimo Boga koji liječi, oslobađa, budi na život i koji ne surađuje sa Sotonom.

Posebnu pozornost zaslužuje zadnja rečenica iz Čitanja *da Job nije sagriješio* niti je protiv Boga *izustio kakvu „ludost“*. Istina, tako je u prva dva poglavlja, ali ne i u ostalih četrdeset u kojima čitamo kako Job ipak krivi Boga pa i optužuje za nepravdu, smatrajući se Božjom metom (*usp. Jb 7, 20*) i držeći da mu Bog uskraćuje pravdu i zagorčava život (*usp. Jb 27, 2*).

Sigurno je da Bog ne proturječi samomu sebi niti je pogriješka u nadahnuću svetoga pisca. Treba uzeti u obzir često zanemarenu činjenicu da čovjek nije Bog i da je Božji pogled na naše živote i naše dane uvijek pogled vječnosti kakav nama nije niti može biti dan.

4. Važno je biti toga svjestan jer smo i u kršćanskim duhovnostima na kušnji da čovjeka stavimo na istu ravan s Bogom. Kristovo utjelovljenje tada više nije neizrecivo, uvijek novo i predivno čudo nego se pretvara u polazišta za raspravu s Bogom, za nekršćanske antropomorfizme i za naša razočaranja.

Zato je dobro čitati što Bog govori Jobu snagom pitanja (usp. pogl. 38-40): „Gdje si bio kad zemlju utemeljih? Kazuj, ako ti je znanje sigurno. Znaš li tko joj je mjere odredio i nad njom uže mjerničko napeo?... Zar si ikad zapovjedio jutru... Zar si ti prodro do izvora morskih... Zar su ti vrata smrti pokazali? (Jb 38, 4.5.12. 16) I Job odgovara: „Odveć sam malen: što da odgovorim? Rukom ću svoja zatisnuti usta.“ (40, 4)

Odveć sam malen. Kako to lijepo i punije zvuči kada Isus, poučavajući o istinskoj veličini, u rukama drži dijete i govori o veličini najmanjega.

Bog, jedino on, poznao je do dna Jobov život, njegova iskušenja i prihvaćanje milosti koja ga korjenito mijenja. Zato Bog Joba predstavlja kao pravednoga; ne poglavito zbog njegova ponašanja ni zbog žrtava koje je podnio ni zbog riječi koje je izgovorio.

Uostalom, sjetimo se: Davida, Rahabe, Jakova, Gideona, Sare i njihovih određenih postupaka i grijeha koji mogu – gledajući s ljudskoga motrišta – izazvati pitanja i prezir, ali Božja milost uvijek govori o našoj povezanosti s Bogom, ne ističući naše mane i prijestupe. Po onome što je objavio, Bog nas vidi pravednima na temelju onoga što je Krist učinio za nas. To je uistinu Radosna vijest.

5. Ali, ako Bog daje, tko onda uzima? Znamo da "svaki dobar i savršen dar dolazi odozgo" (Jk 1, 17). Svako dobro koje imamo poput obitelji, doma, zvanja, studiranja, radosti i mira u teškim okolnostima, darovi su koji dolaze od Boga i koje ne oduzima!

Isus nam govori da je došao *da imamo život u izobilju* (usp. Iv 10, 10), a kradljivac dolazi da bi ukrao, ranio i uništio. On oduzima, on Božji i naš Neprijatelj. Pritom ne treba u svakoj malenoj poteškoći odmah vidjeti đavla, ali je očito da trebamo biti svjesni otajstva zla, izvorišta koje se nalazi u protivljenju Bogu te tako po grijehu donijelo trpljenje i umiranje.

Bog nam je dao vlast nad zemljom i stvorenjima; Bog nam je dao slobodu, ali nas Zli neprestano želi učiniti robovima. Bog nam je dao besmrtni život i, nakon što je čovjek zahvaćen snagom smrti, jer je iskušavan slobodno birao zlo, Krist na križu vraća što je Sotona ugrabio i našu tjeskobu bijede i praznine, snagom Duha preobražava u život u izobilju.

6. Dragi sveučilištarci, iz evanđeoskih riječi našega Učitelja svakako se čuje poziv na molitvu za milost poniznosti koja vodi prema divljenju zbog dara. Tko vidi darovanost rađa oduševljenjem. Takva poniznost ne usporava i ne guši zanos. Upravo

suprotno: daje sigurne oslonce u Bogu potičući na građenje kršćanske kulture koja se odlikuje ljepotom, širine.

Osim pouke o polazištu prožetom poniznošću, Isus nam daruje i kratku, a tako važnu napomenu za život i rad našega sveučilišta: „Tko nije protiv vas, za vas je!“ U svijetu u kojemu su dragocjena istinska i iskrena savezništva; u hrvatskoj domovini u kojoj mnogi govore o potrebi zajedništva, a zapravo ga ne traže niti ga žele naći, naše sveučilište je pozvano biti susretište kakvo je katolička kultura uvijek njegovala.

Pritom treba paziti na drugu Isusovu riječ koja zvuči proturječno ovoj iz današnjega Evanđelja. Tako u Evanđelju po Luki čitamo: „Tko nije sa mnom, protiv mene je. I tko sa mnom ne sabire, rasipa.“ (Lk 11, 13)

Isus te riječi izgovara kada govori svojim učenicima, onima koji su povjerovali u njega, a danas govori nama, Crkvi. *Tko nije sa mnom, protiv mene je*. Svaki razdor, nesloga, umišljenost kojoj nije stalo do Krista i Crkve u Crkvi ima razornu moć.

Ta riječ nije u suprotnosti nego je komplementarna riječi: *Tko nije protiv vas, za vas je!* U odnosima s drugima dobrodošla je suradnja koja se temelji na istinskome traženju smisla, dobrobiti za svakoga čovjeka, a osobito za ljude koji trpe. Upravo trpljenje ljude najčešće otvara novim obzorima smisla, zapravo ih vraćajući na čežnju koja je u nama. U sintagmi *trpim, dakle jesam* koja povezuje nas ljude u našim ograničenostima ujedno se zrcali i put do *veličanstvenoga čovjštva* koje odiše vječnošću.

Tomu smo ovdje svjedoci. I svatko tko se susretne s našim Sveučilištem tu protkanost nitima vječnosti neće moći previdjeti. Ako ona izblijedi sve postaje nejasno, pa čak i zvučne rečenice koje rado ponavljaju ljudi u Crkvi i u društvu, poput one da *na mladima svijet ostaje*, da su *mladi naša budućnost*, da trebamo paziti *što ostavljamo budućim naraštajima...* Ako se izuzme vječnost, ako ju se pogazi i ponizi u našim nakanama, planovima i ostvarenjima, tada ti poticajni poklici nemaju smisla, jer je okrnjena ljubav. Ljubav bez vječnosti je ograničena i s vremenom postaje bezokusna. Samo s vječnošću dobiva okus i privlačnost.

Zato ima puno 'jobovskoga' u sveučilišnom životu. Ne zbog napora, nego zbog Božje ljubavi. Jobova rečenica: *Gospodin dao, Gospodin oduzeo* izrasta u cjelovitu istinu u kojoj zahvalno i radosno govorimo: *Gospodin je dao i Gospodin je vratio!* Štoviše: *Gospodin je ostao s nama i u nama*, u našim dvojabama, trpljenjima i radostima.

Amen.